

RAADSVOORSTEL

Gemeenteraad	:	Bergen
Raadsvergadering	:	25 juni 2020
Zaaknummer	:	BB20.00214
Voorstelnummer	:	RAAD200066
Commissie	:	Algemene raadscommissie
Commissie	:	4 juni 2020
Soort agendering	:	Ter bespreking
Agendapunt	:	
Team	:	Beleid en Vastgoed
Opsteller(s)	:	Hanna Lange
Telefoonnummer	:	088 909 7711
Bijlagen:	:	2

Onderwerp:	– Ambitiedocument programma Klimaat
-------------------	-------------------------------------

Voorgesteld besluit

Uw raad besluit:
Niet van toepassing. Ter consultatie.

Geheimhouding

- ☒ Nee
☐ Ja

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

De Rijksoverheid geeft de gemeenten drie opdrachten: Geef uitvoering aan het *Klimaatakkoord*, *Deltaplan Ruimtelijke adaptatie* en *Nederland Circulair 2050*. Daarnaast hebben de BUCH-gemeenten eigen gemeentelijke ambities en willen hier invulling aan geven op een manier die aansluit bij de lokale situatie.

De gemeente Bergen loopt achter op het gebied van duurzame energieproductie. Het landelijk gemiddelde is 7,4% duurzame energie, in Bergen produceren wij 5,3% duurzame energie. Er is een trendbreuk noodzakelijk om aan de doelstellingen van het klimaatakkoord, Deltaplan klimaatadaptatie en Nederland circulair te voldoen.

Op 14 januari 2020 is ons college akkoord gegaan met de startnotitie programma Klimaat. Tevens is de bestuursopdracht gegeven om een impactanalyse en keuzelijnen voor het ambitieniveau te ontwikkelen.

KEUZERUIMTE

De ambitieniveaus gaan over de snelheid en intensiteit waarmee het programma klimaat wil werken aan projecten en het inbedden van klimaat in het DNA van de organisatie. Er wordt gewerkt vanuit één ambtelijke organisatie en vier aparte besturen. Elk bestuur heeft behoefte aan een eigen lokale identiteit die tot uiting komt in de manier van communiceren, participatie en lokale initiatieven. Daarom werken we vanuit een eenduidige visie en één aanpak per pijler. Met ruimte voor lokale inkleuring.

We hanteren twee verschillende ambitieniveaus

Met dit programmadocument stellen we de keuze voor twee ambitieniveaus voor. Het eerste ambitieniveau noemen we het basisniveau. Het basisniveau omvat de (verplichte) doelstellingen en ambities die op Rijksniveau en Europese richtlijnen is gebaseerd. Deze doelstellingen moeten hoe dan ook worden uitgevoerd. De invulling van de maatregelen ("het hoe") is aan de gemeenten zelf. Het tweede ambitieniveau omvat doelstellingen en ambities waarmee gemeenten een extra stap zetten. Dit "plus ambitieniveau" is niet wettelijk verplicht maar past soms beter bij de bestaande gemeentelijke kaders. Dit kan zowel een hogere ambitie zijn als een sneller in de tijd gerealiseerde doelstelling.

De vier gemeenten stellen gezamenlijk de basisambitie vast

De basisambitie is het gezamenlijke vertrekpunt. Daarbovenop kunnen gemeenten met meer ambitie het pluspakket kiezen en dit naar eigen inzicht samenstellen. Op deze manier kunnen de doelstellingen uit het basispakket efficiënt bereikt worden en wordt gemeenten met meer ambitie toch de mogelijkheid geboden deze te realiseren.

TOELICHTING OP HET ADVIES

Nadat de startnotitie programma Klimaat is vastgesteld is er een stuurgroep klimaat opgericht. Hier hebben de vier wethouders van de BUCH-gemeenten zitting in. Daarnaast heeft de ambtelijk opdrachtgever (domeinmanager RO) en de ambtelijk opdrachtnemer zitting in de stuurgroep klimaat. Deze stuurgroep heeft de visie en uitgangspunten opgesteld. Hieronder staat een samenvatting:

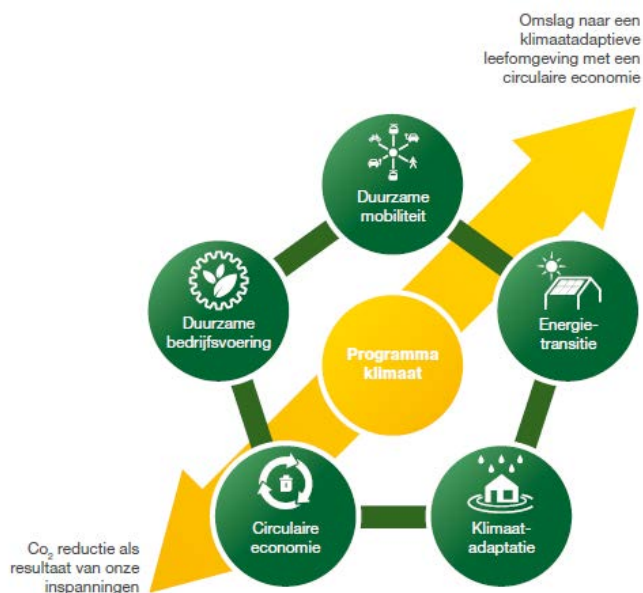
“De gemeente Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo nemen regie waar nodig, werken zoveel mogelijk vanuit de lokale kleur en geven zelf het goede voorbeeld.

Bij de uitvoering van het programma Klimaat vinden we vijf uitgangspunten belangrijk. Deze uitgangspunten vormen onze manier van werken om de klimaatopgaven waar te maken.

1. Draagvlak creëren voor het probleem en de oplossing.
2. Lokale initiatieven van inwoners en ondernemers stimuleren.
3. Oog hebben voor de haalbaarheid en betaalbaarheid van de maatregelen die wij als gemeenten soms verplicht zijn om te nemen.
4. We zetten in op de versnellingsfase die nodig is om de doelstellingen op tijd te bereiken.
5. We kunnen alleen een duurzame leefomgeving creëren als we pijlers en opgaven op een logische manier met elkaar verbinden. Daarvoor is integrale samenwerking nodig, waarin de inbedding en borging van beleid in de Omgevingsvisie en –plannen essentieel is.

Het overkoepelende doel van het Programma Klimaat is om bij te dragen aan de CO₂-reductiedoelstellingen uit het Klimaatakkoord (49% reductie in 2030 t.o.v. 1990), de leefomgeving klimaatbestendig in te richten zoals omschreven is in het Deltaplan ruimtelijke adaptatie en toe te werken naar een Circulaire Economie in 2050.

We werken hieraan vanuit de vijf pijlers die onderling verbonden zijn: Energietransitie, Duurzame mobiliteit, Klimaatadaptatie, Circulaire Economie en Duurzame bedrijfsvoering. Onderstaande figuur geeft dit weer.

Ondanks de huidige Corona-crisis zullen de Rijksdoelstellingen onverminderd van kracht blijven. Door later te starten moeten we straks hetzelfde doen in minder tijd en missen we op dit moment koppelkansen in de omgevingsplanologie en bij inkoop/aanbestedingen. Dit leidt op een later moment tot onnodige extra kosten voor de gemeenten. In de 'oplegger' (bijlage 1) wordt toegelicht hoe slim investeren later kosten zal besparen en de lokale economie zal stimuleren.

Een rijksbijdrage voor de gemeentelijke uitvoeringslasten die volgen uit het Klimaatakkoord is niet uitgesloten. Deze mogelijke rijksbijdrage kan dan worden meegenomen in de begrotingen van 2022.

OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Het klimaatprobleem is per definitie een probleem dat regionale en mondiale samenwerking vereist. In het kader van de RES, het Deltaplan Klimaatadaptatie, Regionaal Mobiliteitsprogramma en Circulaire Economie wordt regionaal samengewerkt.

Op regionaal niveau verbindt de Focusagenda Regio Alkmaar ambities en behoeften die op verschillende niveaus spelen (rijk, provincie, regio en gemeente) en bepaalt welke keuzes we maken en hoe gemeenten zich moeten bewegen in het krachtenveld. Zo is de Focusagenda een vertrekpunt voor de samenwerkingsagenda met de provincie (conform Omgevingsvisie NH 2050). Het agendapunt 'Energie-innovatie' is relevant in het kader van het Programma Klimaat. In samenwerking met de Regio Alkmaar wordt ook de Regionale Energiestrategie opgesteld. Daarnaast werken we samen in de waterketen NHN voor het Deltaplan Klimaatadaptatie en is de MRA een belangrijke partner in het uitvoeren van de laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen.

De lokale kleur van het programma Klimaat komt tot uitdrukking in de participatie, communicatie en lokale projecten van inwoners en ondernemers.

RISICO'S

Hoe later de gemeente start, hoe meer er straks in een korte periode moet gebeuren. Daarnaast worden de koppelkansen in de omgevingsplanologie niet goed benut. Dit leidt ertoe dat de openbare ruimte in een later stadium moet worden aangepast om schade te herstellen of alsnog te voorkomen. Dit is duurder dan wanneer het direct vanaf het begin wordt ingebed in de omgevingsplanologie.

FINANCIËN

Structurele kosten

De impactanalyse heeft uitgewezen dat de huidige capaciteit binnen de BUCH-werkorganisatie onvoldoende is om invulling te kunnen geven aan de Rijksopdrachten. Er is structureel aanvullend budget nodig ter hoogte van € 550.000,- voor vaste formatie. Op basis van de verdeelsleutel is dit aandeel voor Bergen € 179.795,-.

Incidentele kosten

Daarnaast zijn er aanvullende incidentele investeringen voor projecten van tijdelijke aard nodig oplopend van € 111.146,- in 2021 naar € 326.000,- in 2025 (volgens de verdeelsleutel BUCH).

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten zijn afhankelijk van de ambities en de doelen die gesteld worden in het gemeentelijke en regionale beleid. Het gaat dan bijvoorbeeld over de RES, de Wijk Uitvoeringsplannen Aardgasvrij, het Regionaal Mobiliteitsprogramma en het Deltaplan Klimaatadaptatie. In het raadsvoorstel dat in september 2020 aan u ter besluitvorming wordt voorgelegd komen we met een globale inschatting van de uitvoeringskosten voor de verschillende projecten.

Dekking

Er is voor 2021 en de jaren daarna géén financiële dekking aanwezig binnen de begroting. De VNG en de Raad Openbaar Bestuur (ROB) voeren momenteel een onderzoek uit naar de toegenomen uitvoeringslasten voor gemeenten na het van kracht worden van het Klimaatakkoord. Het bindend advies aan het kabinet en gemeenten volgt in november 2020 en wordt verwerkt in de rijksbegroting van 2022.

2021 is een jaar dat, ongeacht de uitkomst van het advies van de ROB, moet worden overbrugd. De VNG heeft voor het project Aardgasvrije wijken aangegeven dat er, per wijk die van het aardgas af moet, 2 tot 3 fte nodig is. Hiervoor is incidenteel budget van het Rijk toegekend. Dit is terug te zien in de impactanalyse.

Voor de gemeente Bergen is het volgende aanvullende budget nodig om het basisambitieniveau uit te kunnen voeren. Hier zitten de uitvoeringskosten die afhankelijk zijn van gemeentelijke en regionale beleidsvorming nog niet in. Die komen er straks ook nog bovenop en zijn in onderstaand overzicht als PM post weergegeven.

Programma Klimaat (basis ambitie) Bergen					
Type kosten (exclusief index)	2021	2022	2023	2024	2025
Structurele kosten	€ 179.795	€ 179.795	€ 179.795	€ 179.795	€ 179.795
Incidentele kosten	€ 111.146	€ 169.988	€ 222.292	€ 277.865	€ 326.900
Uitvoeringskosten	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal verwachte kosten	€290.941	€ 349.783	€ 402.087	€ 457.660	€ 506.695

Kort samengevat is het totale benodigde extra structurele en incidentele budget (exclusief de uitvoeringskosten) € 290.941,- in 2021 en dit loopt op tot € 506.695,- in 2025. Hiervoor is geen dekking aanwezig. Andere vergelijkbare gemeenten hebben reeds, of zijn bezig om, gelijksoortige capaciteit beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van de klimaatopdrachten (Alkmaar, Zaanstad, Hoorn).

COMMUNICATIE, PARTICIPATIE EN SAMENSPEL

In het programmteam Klimaat zitten een gebiedsregisseur, een communicatieadviseur en een communicatie-medewerker.

De communicatie- en participatiestrategie past binnen kaders participatiestrategie Omgevingswet en richt zich op de volgende uitgangspunten:

- Dichtbij de klant en innovatief
- Van Buiten naar Binnen werken
- Couleur locale en maatwerk

Aan inwoners wordt gevraagd om een reactie op het concept ambitedocument programma Klimaat te geven. Dit gebeurt in juni 2020 zodat dit nog meegenomen kan worden in de definitieve versie die in september voor besluitvorming voorligt. Het inwonerspanel Klimaat

wordt hiervoor geraadpleegd. De feedback vanuit de raden en de inwoners wordt meegenomen in het ambitiesdocument klimaat dat in september ter besluitvorming voorligt.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

In *juni* 2020 wordt het programmadocument ter consultatie aan uw raad voorgelegd. Na het verwerken van de feedback wordt in *september* 2020 om besluitvorming van uw raad gevraagd. Deze besluiten kunnen dan nog worden verwerkt in de begrotingen voor 2021.

BIJLAGEN

1. Ambitiesdocument programma Klimaat
2. Oplegger Klimaatbeleid ten tijden van economische recessie

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

Klimaatakkoord: <https://www.klimaatakkoord.nl/klimaatakkoord>

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie: <https://ruimtelijkeadaptatie.nl/overheden/deltaplan-ra/>

Nederland Circulair 2050: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050>

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

mr. M.N. (Martijn) Schroor
secretaris

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel
burgemeester